

Det kan ganske vist heroverfor anføres, at Forfatteren netop ikke har Krav paa Op-retholdelse af Anonymiteten, naar Skriftet er af strafbart Indhold, jfr. Grundlovens § 84: „dog under Ansvar for Domstolene“. Hertil vil det atter kunne siges, at det ikke før Sagens Paadømmelse er afgjort, at Skriftets Indhold er strafbart.

Fordelen ved Systemets Enkelthed og Hensynet til Anonymiteten kan dog ikke be-grunde en saa vidtgaaende Ansvarsbegræns-ning, som den nugældende Presselov hjemler.

Det maa tilstræbes, at de almindelige Ansvarsregler gennemføres overalt inden for Presselovgivningen, medmindre der fore-ligger særlige Grunde.

Ansvar for Indholdet af et i Udlandet trykt Skrift bedømmes, hvad enten det er periodisk eller ikke-periodisk, allerede nu efter de almindelige Regler. Med Hensyn til Skrifter, der er trykt her i Riget, maa der sondres mellem periodiske og ikke-periodi-ske Skrifter.

Med Hensyn til *ikke-periodiske Skrifter*, der er trykt her i Riget, kan der ikke an-føres afgørende Grunde imod den alminde-lige Ansvarsordning. Det er en Selvfølge, at *Bogtrykkerne* ikke kan have noget at indvende imod at faa deres Ansvar bedømt efter de almindelige Regler, der lægger Ansvaret paa den virkelig skyldige, i Stedet for efter den gældende Presselov, der — ganske vist som sidste Led i Rækken af ansvarlige — lægger Ansvar paa Bog-trykkeren uden noget Hensyn til, om han er skyldig eller ej, men at *Boghandlerne*, der efter de gældende Regler ikke kan ifalde Ansvar for Indholdet af trykt Skrift — dette er dog vistnok ikke Tilfældet, for saa vidt angaar Ansvar for Udbredelse af utug-tige Skrifter efter Straffelovens § 234 —, nærer Betænkelighed ved en Nyordning, hvis Konsekvenser de ikke let kan overse. Det anføres, at Boghandlerne ikke kan paatage sig Ansvar for de af dem forhandlede Skrifers Indhold, da de ikke, ialfald ikke uden stor Ulejlighed og Bekostning, er i Stand til at gøre sig bekendt med Indholdet, samt at Offentligheden vil paakalde dem som Censorer over for Bøger, som enkelte Kredse finder anstødelige, ligesom Boghandlerne vil blive opfordret til at nægte at sælge saadanne Bøger. Spørgs-maalet er imidlertid for Boghandlernes Vedkommende uden større praktisk Be-tydning: at Ansvar bedømmes efter de almindelige Regler, medfører ikke nogen yderligere Undersøgelingspligt for Boghand-lerne, og Bevisbyrden for, at Boghand-lerne har kendt Skriftets retsstridige Ind-

hold, paahviler det offentlige, i borgerlige Sager Sagsøgeren; kan Beviset ikke føres, kan Ansvar ikke paalægges. Kun i det i § 15, Stk. 2, omhandlede særlige Tilfælde, hvor et Skrifts strafbare Indhold kan konstateres ved et flygtigt Gennemsyn, jfr. nærmere nedenfor, bliver der Spørgsmaal om en vis Undersøgelingspligt for Boghandlerne. Det er næppe sandsynligt, at Boghandlerne i større Omfang end nu skulde blive opfordret til at optræde som Censorer eller til at nægte at sælge visse Bøger. Efter den nugældende Ordning ifalder *Forlæggerne* kun Ansvar, naar Forfatteren ikke har navngivet sig. Da en Forlægger maa antages altid at kende Indholdet af en Bog, der udkommer paa hans Forlag, kan der ikke være nogen Be-tænkelighed ved at paalægge ham Ansvar efter de almindelige Regler, altsaa ogsaa for Skrifter med navngiven Forfatter. Dette vil næppe blive hilst med Tilfredshed af *Forfatterne*, der frygter, at Forlagene vil udøve en strengere Censur end nu over for Forfatterne, navnlig over for de navngivne Forfattere. Denne Frygt er formentlig ubegrundet; en vis Censur udøves allerede nu af ethvert Forlag af nogen Betydning formentlig uden Hensyn til, om Forfatteren er navngiven eller ikke, og en Censur, der kun skal gaa ud paa at skønne over, om et Skrifts Indhold er strafbart, kan vanske-ligt tænkes at blive strengere end den Cen-sur, der allerede nu finder Sted.

Hvad særlig angaar *Erstatningsansvaret*, kan der lige saa lidt som med Hensyn til Strafansvaret anføres afgørende Grunde mod at lade Lovgivningens almindelige Regler komme til Anvendelse. Dette medfører selv-følgelig ikke, at enhver, der medvirker ved Offentliggørelsen eller Udbredelsen af Skrif-tet, paadrager sig Erstatningsansvar. En Betingelse for, at Erstatningsansvar kan komme til at foreligge, er som altid først og fremmest, at den paagældende har ind-set eller burde have indset, at Skriftets Indhold var retsstridigt, men derudover maa der foreligge en Medvirken, der efter Domstolenes Skøn maa betegnes som ufor-svarlig, naar henses til de nærmere Om-stændigheder, hvorunder Handlingen har fundet Sted. Særlig med Hensyn til *Bog-handlere* kan det efter Justitsministeriets Formening f. Eks. ikke antages, at en Bog-handler, der sælger en paa et anerkendt Forlag udgivet Bog, hvis Indhold ikke i Forvejen af Domstolene er fastslaaet som retsstridigt, normalt kan blive erstatnings-ansvarlig efter Lovgivningens almindelige Regler, selv om han har kendt Indholdet af Bogen. Dertil kommer, at Erstatnings-